

Album života

„[I]dentita [...] náleží budoucnosti stejně jako minulosti. Není to něco, co už existuje, co je nadčasové, mimo místo, historii a kulturu. Kulturní identity odněkud pocházejí, mají svou historii. Ale stejně jako všechno historické, podléhají neustálé změně.“

Stuart Hall¹

KLÍČOVÉ OTÁZKY

- » Co určuje, kdo jsme a kam patříme?
- » Jak život člověka a jeho identitu proměňuje kulturní, společenský a historický kontext?

ÚVODNÍ TEXT

Na otázku, kdo je Žid, neexistuje jediná univerzální odpověď, jelikož není jediné obecně přijímané kritérium židovství. Do jaké míry a jakým způsobem lidé nahlíží na někoho jako na Žida a jakým způsobem se sami Židé cítí být Židy, je ovlivňováno také kulturním, společenským a historickým kontextem, ve kterém se právě nacházejí, ze kterého pocházejí nebo kam míří.

PRACOVNÍ MATERIÁL

Film *Můj odlet z Prahy*, ve kterém významný novinář a autor, Jindřich Lion, provází svým pozoruhodným životem – z meziválečného Československa do Palestiny, poté zpátky domů, kde znovu začíná, aby v roce 1968, po sovětské invazi, ze své země odešel. Pan Lion nás nechává nahlédnout do svého fotoalba, které vytvořil ve svých šestnácti letech v roce 1938 jako historické svědectví dospívajícího chlapce.

- » Film z produkce projektu Centropa má necelých 15 minut a je dostupný online na: <http://www.centropa.org/node/47756> [cit. 27. 12. 2013]
- » Scénář filmu je dostupný online zde: <http://www.centropa.org/node/79571> [cit. 27. 12. 2013]
- » Více informací o historických událostech spojených s příběhem Jindřicha Liona zde: <http://www.centropa.org/node/47756?language=cs> [cit. 27. 12. 2013]
- » Podrobná biografie Jindřicha Liona zde: <http://www.centropa.org/node/83805> [cit. 27. 12. 2013]

¹ Stuart HALL: „Cultural Identity and Diaspora“. *Colonial Discourse & Postcolonial Theory. A Reader*, New York 1994, s. 225.

- » Časová dotace: 45 minut, doporučujeme vyučujícím upravit citlivě délku pracovních textů podle schopností jejich žáků, stejně tak volit a měnit učební strategie a metody podle svých pedagogických zkušeností
 - » Způsob práce: video, skupinová práce, vytváření schémat
 - » Klíčová slova: identita, okupace, emigrace, Palestina
1. Uveďte lekci první z klíčových otázek: *Co je to podstatné, když přemýšlíme nad tím, kdo jsme a kam patříme?* Můžete vyzvat žáky, aby odpověděli, nebo mohou na toto téma chvíli psát do svých deníků.
 2. Rozdělte žáky na malé pracovní skupiny (2–3 žáci). Sdělte jim, že uvidí krátký vzpomínkový film vyprávěný Jindřichem Lionem. Před shlédnutím filmu žákům sdělte následující informace: *Jindřich Lion se narodil v roce 1922 v Praze v židovské rodině. Film byl natočen podle rozhovoru z roku 2002 a pokrývá tedy období 1922–2002. Ještě před shlédnutím filmu mají žáci ve skupinách za úkol se zamyslet nad celým obdobím 1922–2002 a vytvořit na papír časovou osu s nejdůležitějšími dějinnými událostmi v tomto období, které by mohly život Jindřicha Liona nějak ovlivnit.*
 3. Poté, co jsou skupiny s časovou osou hotovy, pusťte žákům film (viz Pracovní materiál). Vyzvěte žáky, ať si během sledování filmu všímají (případně dělají poznámky) vlastností, událostí a dalších skutečností, které ovlivňují život Jindřicha Liona.
 4. Po skončení filmu dejte skupinám prostor se pobavit o tom, které z událostí na časové ose byly zmíněny i ve filmu a v jakém kontextu, na které důležité události zapomněli a které jim naopak ve filmu chyběly. Dejte skupinám prostor své nejzajímavější pohledy sdílet i s ostatními ve třídě.
 5. Dalším úkolem žáků ve skupinách (nejlépe v nových skupinách po 3–4) bude vytvořit tzv. diagram identity Jindřicha Liona. Doprostřed papíru napíšou žáci jméno Jindřich Lion a se jménem propojí čarou všechny skutečnosti, které o něm znají a které definují, kým byl a kým se cítil být, a které hrají důležitou roli v jeho sebepojetí a identitě, případně v tom, jak ho vidí druzí: *Kým Jindřich Lion byl, kým se cítil být, které skutečnosti formovaly a ovlivňovaly jeho sebepojetí, jeho myšlení?*
 6. Umožněte skupinám nahlédnout do diagramů jiných skupin. Veďte krátkou diskusi o tom, kým vlastně Jindřich Lion byl. Které součásti jeho osobnosti výrazně formovaly jeho život? Jak si například vysvětlujete, že otec Jindřicha Liona se nedomlil, ale byl zapojený do mnoha židovských organizací?
 7. Při závěrečné reflexi se pokuste odpovědět na klíčové otázky v úvodu metodiky. Poskytněte žákům dostatek času na vlastní písemnou reflexi do jejich deníků.